

Bilaga 1

Leklustans förskola Trygghetsplan

År 2019

Bilaga 1

orebro.se

1. Vision

Trygghetsarbete handlar om att skapa en förskola som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg vardag är en förutsättning för att lära och utvecklas.

Örebro kommuns trygghetsvision

I Örebros förskolor och skolor har vi en trygghetsvision. Den antogs av kommunfullmäktige 18 september 2002 och ser ut så här:

”Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar.”

Sedan 1 januari 2009 regleras trygghetsarbetet i två regelverk, 6 kapitlet i Skollagen (2010:800) och 1-3 kap diskrimineringslagen (2008:567).

Bilaga 1

2. Tydliga roller och ansvarsfördelning

Huvudmannens ansvar

Örebro kommun som huvudman är den som är ansvarig för att verksamheten uppfyller sina skyldigheter enligt de lagstiftningar som berör likabehandling. Det är viktigt att det finns en tydlig ansvarsfördelning i verksamheten och den framgår här.

Förskolechefens ansvar

Förskolechefen är ansvarig för att ett målinriktat och främjande arbete bedrivs för att motverka diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling samt skapa en trygg miljö. Om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, är det förskolechefens ansvar att se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

Diskrimineringsgrunderna är

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion och annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Förskolechefen ser även till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation vid trakasserier och kränkande behandling.

Förskolechefen ska årligen upprätta, utvärdera och revidera en trygghetsplan i samarbete med personal och barn, om möjligt även vårdnadshavare.

Bilaga 1**Personalens ansvar**

All personal i verksamheten har ett ansvar för att främja likabehandling samt motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det är inte bara den pedagogiska personalen som omfattas utan även annan personal som till exempel vaktmästare, lokalvårdare och kökspersonal.

Barns delaktighet

Barn har inget formellt ansvar i trygghetsarbetet. Däremot ska vi uppmuntra barnen till att reagera och ta hjälp av vuxna vid trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Vårdnadshavares delaktighet

I det dagliga arbetet sker en kommunikation. Genom att lyssna in, följa upp och föra en kontinuerlig dialog om faktiska händelser/oro eller upplevd brist på trygghet tas vårdnadshavarnas frågeställningar upp direkt och bemöts på plats. På hösten sker uppföljningssamtal (för nyinskolade barn och för de som bytt hemvist). Dessa analyseras först på hemvisten och sedan på förskolenivå. Höstens samtal har fokus på trygghet och trivsel och på så sätt blir föräldrar delaktiga i både uppföljning och kartläggning av trygghetsarbetet. Även brukarenkätens resultat ingår i uppföljningen, utvärdering och kartläggning.

Så här arbetar vi kring information:

Målgrupp	Insats/Arbetsätt	Tidpunkt	Ansvar
Personal	All personal deltar i beslut om ny trygghetsplan	APT i nov-dec.	Förskolechef och ledningsgrupp.
	Nyanställd personal	Vid introduktions-samtal.	Förskolechef/utvecklingsledare
Vårdnadshavare	Information vid föräldramöte	Varje hösttermin och aktuell plan finns på Unikum.	Förskolechef och/eller pedagoger.
	Föräldrar till nya barn	Information vid introduktionen.	Pedagoger och förskolechef

Bilaga 1

Den årliga planen gäller från 1 januari till 31 december 2019. Kartläggning sker på höstterminen. Efter den skrivs en ny plan av ledningsgruppen och som går ut på remiss innan beslut tas på arbetsplatsträff i december.

3. Barns rätt till stöd

Barnet har rätt att få stöd och hjälp när hen känner sig kränkt. Vem barnet än kontaktar i verksamheten så har hen rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Det är alltid den utsatte som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. När det gäller de riktigt små barnen är det de vuxnas ansvar att vara lyhörda och uppfatta barns eventuella signaler.

I vår verksamhet kan barn och deras vårdnadshavare som vill ha stöd, vända sig till alla pedagoger, barnhälsoteamet eller förskolechefen.

4. Främjande och förebyggande arbete

Främjande arbete

Den pedagogiska miljön, barnens delaktighet och vuxna som goda förebilder och möjliggörare, är viktiga främjande faktorer för att skapa en trygg miljö i förskolan. Vi arbetar utifrån Vägledande samspel (ICDP). Det innebär att skapa goda relationer och gott samspel mellan barn-vuxna, barn-barn och mellan vuxna-vuxna och är en utgångspunkt i verksamheten.

Vi strävar efter att utveckla ett utforskande och projektorienterat arbetssätt på hela förskolan. Genom observation och pedagogisk dokumentation med återkommande tid för reflektion, skapar vi möjlighet att synliggöra och ta tillvara barnens förmågor, aktivitet och nyfikenhet. Vi kan då också använda oss av olikhet som en tillgång och stärka respekten för varandras olikhet.

Att bygga verksamhetens innehåll utifrån barnens delaktighet bidrar

Bilaga 1

till att skapa möjlighet till utveckling och lärande i meningsfulla sammanhang i lek och aktiviteter. På det sättet byggs ett kontinuerligt trygghetsarbete.

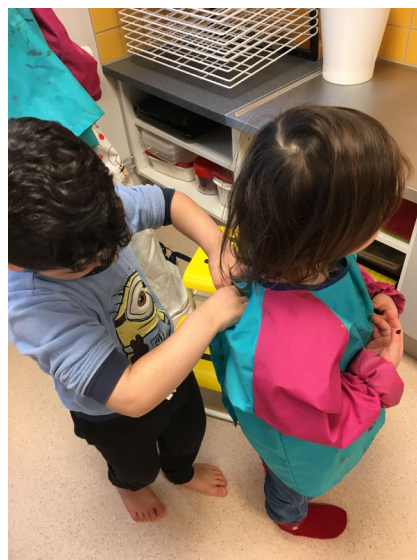
Pedagogerna finns närvarande och är delaktiga i de miljöer, både inne och ute, där barnen vistas. Vi tar vara på barnens naturliga förmåga att vilja göra gott och deras idérikedom, som stärker deras självkänsla och självbild. Vi strävar efter att alla barn skall få ”vara sitt bästa jag”.

Varma relationer

Alla, barn och vuxna ska få känna sig välkomna till vår förskola. Grunden för en positiv identitetsutveckling är att få uppleva att man är del av ett sammanhang och betyder något för andra. Det goda mötet och samspelet mellan barnen och mellan barn och vuxna har därför ett stort värde. Förskolan ska vara en plats där goda möten sker genom samtal, att bli lyssnad till och att lyssna till andra samt få erfara att andras tankar föder nya tankar. Vi behöver varandra för att växa och utvecklas.

Tillit är en del av varma relationer och är viktigt för att hålla ihop t. ex samhällen och organisationer. Tillit handlar om att vi tror gott om både oss själva och andra, vilket är en utmaning i mötet med andra.

*Ur
Arbetsplanen för
Leklustans
förskola*

Barns delaktighet i trygghetsarbetet

Barnen är ständigt delaktiga i trygghetsarbetet, då det främjande arbetet bygger på att vi skapar vår miljö tillsammans. Vår syn på barn och tillit till deras förmåga är avgörande för att skapa förutsättningar för detta. Genom att involvera och göra barnen delaktiga i många praktiska frågor som förenar och bygger sammanhang i förskolan, får de också möjlighet att ta ansvar för sig själv och andra.

Förebyggande arbete

Till skillnad mot främjande arbete så menar vi att förebyggande arbete är ett medvetet arbete inom områden där vi utifrån erfarenhet eller signaler kan identifiera riskfaktorer. Att förebygga handlar då

Bilaga 1

om att förekomma med ett stödjande arbete. På vår förskola innebär det att vi jobbar med att bygga stödjande strukturer genom;

- Tydliga och återkommande rutiner, ansvarsfördelning, medvetna gruppindelningar och struktur för hela dagen på förskolan.
- En väl genomtänkt och genomförd introduktion för både barn och vårdnadshavare i förskolan med stort fokus på ett välkomnande, miljö för relationsskapande och delaktighet.
- Att arrangera miljö och material på ett sätt som stödjer och inspirerar till kommunikation, utforskande och relationsbyggande, d.v.s goda mötesplatser.
- Regelbunden observation, dokumentation och reflektion i varje arbetslag i syfte att driva positiva utvecklingsprocesser där varje barns förmågor och gruppens ökade kunnande blir synligt.
- Att genom tydlig struktur, miljö och arbetssätt ge stöd till **alla** barn.
- Att vi använder oss av olika stödjande metoder/förhållningssätt som t.ex ICDP, tecken som stöd, ritberättelser, m.m.

5. Kartläggning och nulägesanalys

Vid terminsstart arbetar vi mycket med att skapa en bra start för **alla** barn och vårdnadshavare på förskolan. Vi strävar efter ett gott välkomnande där positiva relationer skapas genom att mötas kring en inspirerande miljö där den vuxne har ett särskilt ansvar för att barnet skall uppleva sig omtyckt och dugligt. Vi följer upp den första introduktionsperioden på olika sätt. Den uppföljningen blir en del av vår kartläggning.

Detta är våra utgångspunkter:

- Introduktionsmöte erbjuds alla nya vårdnadshavare i samband med inskolning.
- Aktiv inskolning där vårdnadshavare deltar under flera

Bilaga 1

heldagar, säkerställer att vi får viktig individuell information kring varje barn.

- Överlämnandesamtal på gruppnivå och i vissa fall på individnivå, för barn som byter hemvist.
- Genom uppföljningssamtal följer vi upp introduktionen med alla berörda barn och vårdnadshavare.
- Inför utvecklingssamtalen genomförs barnintervjuer med alla barn från 3 års ålder.
- Barn från 3 års ålder deltar delvis vid utvecklingssamtalen och får möjlighet att tillsammans med trygga vuxna berätta om hur de trivs, kompisrelationer, rädslor m.m.
- En sammanfattning av alla utvecklingssamtal görs dels på varje hemvist samt för hela förskolan.
- Under studiedagen på höstterminen, reflekterar alla hemvister kring observationer och dokumentationer från arbetsperiod 1. Fokus ligger på ”Välkomnande och relationsskapande” samt diskrimineringsgrunderna.
- Resultat och analys från Brukarenkäten blir en del av kartläggningen.
- Reflektion och analys sammanfattas därefter för hela förskolan.

Ledningsgruppen gör reflektion och analys utifrån kartläggningen som baseras på den samlade informationen och skriver sedan en ny Trygghetsplan. Den går ut till all personal på remiss, innan beslut tas i januari månad.

Bilaga 1

Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen

Vid kartläggningen under hösten ansvarar ledningsgruppen för att trygghetsplanen följs upp och utvärderas. Genom arbetet med vårt pedagogiska årshjul, där både välkomnande, relationsbyggande, mångfald och hållbar framtid finns med som återkommande fokusområde, har vi skapat möjlighet för kontinuerlig uppföljning och utveckling.

Mål för 2019

Utifrån årets kartläggning och analys, sätter vi följande mål för verksamhetsåret 2019.

1. Vi gör oss mer medvetna kring förändringar i hela samhällets många olika familjestrukturer. Det handlar bl.a om olika språk, kulturer, religioner, partnerskap, bonusfamiljer m.m. Vi fördjupar oss kring flerspråkighet.
2. Vi ser över inskolningsrutinerna för att trygga samtliga barn på hemvisten.
3. Vi upprättar en välfungerande ”vikarie-rutin” för att säkerställa alla barns trygghet. All personal har ansvar att visa rutinerna för vikarier.

6. Åtgärdande arbete

Det krävs **goda rutiner** för att kunna ha **uppsikt**, för att **upptäcka**, **utreda** och **åtgärda** samt för att **dokumentera** och göra **uppföljning** vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det åtgärdande arbetet ska **påbörjas genast** när det kommit signaler om att ett barn ger uttryck för att känna sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Arbetet innebär att verksamheten måste **vidta åtgärder** som **dokumenteras** och **utvärderas** för att förhindra att kränkningarna upprepas.

Uppsikt och upptäckt

För att kunna ha uppsikt och upptäcka tecken på eventuell diskriminering, trakasserier och kränkningar, har vi olika strategier.

Bilaga 1

- Alla pedagoger delar upp sig och vistas i de olika rum inomhus samt platser utomhus där barnen befinner sig.
- Vi iakttar och observerar lek och lekmönster.
- Vi följer upp konflikter och låter alla inblandade barn komma till tals.
- Vi uppmanar vårdnadshavare att kontakta oss vid minsta misstanke.
- Vi genomför enskilda barnintervjuer/samtal.
- Alla vuxna har ansvar att uppmärksamma eller ingripa vid minsta misstanke.
- Vi skapar trygghet för barnen så att de alltid skall våga gå till en vuxen och be om hjälp om de själva känner sig utsatta eller ser andra bli utsatta.
- Alla vuxna måste agera direkt vid akuta situationer genom att STOPPA-STÖDJA-MEDDELA-UTREDA.

Rutiner för utredning, åtgärder, dokumentation och uppföljning av enskilda ärenden

Om förskolan får kännedom om eller misstanke om att ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, är vi skyldig att utreda omständigheterna omkring detta. Det säger diskriminerings- och skollagen.

Barn som upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är i en särskilt utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning. Varje misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling skall utredas. För detta ansvarar förskolechef.

I förskolans dagliga verksamhet uppstår ibland konflikter mellan barn. Vid dessa tillfällen hjälper vi barnen med konflikthantering som en del i vårt pedagogiska arbete.

Bilaga 1

På vår förskola utreds varje enskilt fall av diskriminering, trakasserier och kränkningar på följande sätt:

- All personal på förskolan har ett ansvar att agera **direkt** vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- När personal uppmärksammar en diskriminering, trakasserier eller en kränkning samtalar pedagogen med berörda parter om vad som hänt. Anteckningar görs.
- Pedagogen kontaktar alltid de inblandades vårdnadshavare och berättar om vad som hänt, att utredning bedöms och planeras och eventuellt vilka kompetenser/personer som ansvarar för detta. Det görs skyndsamt, helst samma dag. Förskolechefen informeras skriftligt och denne anmäler ev. vidare till nämnden.
- Utredningen planeras och vid behov kopplas barnhälsoteamet in, beroende av händelsens art. Förskolechefen ansvarar ytterst för att utredning görs och dokumenteras, men den kan utföras av annan personal.
- En handlingsplan som innehåller åtgärder och insatser upprättas vid behov och beroende på vad utredningen kommer fram till.
- Vårdnadshavare ska vara delaktiga i handlingsplanen. För detta ansvarar förskolechefen.
- Handlingsplanen ska följas upp och utvärderas. Även där skall vårdnadshavare vara delaktiga.

Om vårdnadshavare uppmärksammar kränkande behandling följs samma utredningsgång som beskrivits här ovan.

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet eller vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Om någon vuxen har kränkt ett barn

- All personal på förskolan har ett ansvar att agera **direkt** vid kränkande handlingar. Det gäller även när vuxna kränker barn.
- När personal uppmärksammar att en annan vuxen (t ex förälder

Bilaga 1

eller besökare) kränker ett barn förväntas man samtala med berörd vuxen och stoppa direkt! Förskolechefen informeras skriftligt och ev. anmäler vidare till nämnden.

- Förskolechefen ansvarar för utredning, bedömning och åtgärder.
- Individuell åtgärds-/utvecklingsplan upprättas för den personal som enligt utredning bedöms ha utsatt barn för kränkning.
- Handlingsplanen ska följas upp och utvärderas. För detta ansvarar förskolechef.

Dokumentation

Varje misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, ska utredas. Utredningen ska dokumenteras. Vid behov av åtgärder upprättas i handlingsplaner som följs upp och utvärderas. Dokumentationen arkiveras enligt bestämmelser i Örebro kommuns arkiveringsplan.

Om ni behöver stöd

I vår verksamhet kan barn och vårdnadshavare som vill ha stöd, vända sig till:

Förskolechef, Heléna Carevid, Mari Engman 019-21 20 85

Specialpedagog, Åsa Johansson 019-21 23 64

Socionom, Anna Hasselström, 019-21 36 65

Psykolog, Michael Dahlman, 019-21 12 11

Hemvistpersonal

Bilaga 1

Integritetspolicy för all personal inom förskolan

Förebyggande

- Endast ordinarie personal eller väl kända vikarier byter blöjor och hjälper till vid toalettbesök samt är ensamma på vilan (detta gäller främst sovvila och i möjligaste mån)
- Endast ordinarie personal eller väl kända vikarier öppnar/stänger (även här i möjligaste mån)
- Om en tillfällig samt okänd vikarie blir ensam på en avdelning slår vi ihop hemvister eller är ute.

Det här är för att skydda barnens integritet och att ge dem rätten till sin egen kropp och då är det viktigt att barnet känner sig tryggt med den personal som ska hjälpa dem.

Främjande

- När barnen börjar gå på potta/toalett lär vi dem att torka sig själva
- Vid toalettbesök frågar vi barnen hur de vill ha det när de är på toaletten. (ex. hjälp med byxor, stängd eller öppen dörr, pedagog med eller vänta utanför)
- Vid blöjbyte frågar vi barnet ”får jag byta din blöja?”. Om barnet inte vill byta blöja förklarar vi varför vi behöver göra det. Under blöjbytet sätter vi ord på det vi gör (detta ger barnet ett sammanhang av det som sker och påvisar även att ett blöjbyte är något ”kliniskt” som görs av hygieniska skäl)
- Vi stjäl aldrig kramar eller pussar från barn. Vi kramar barnen när de själva vill. Om vi ska trösta barnen med en kram frågar vi alltid ”vill du ha en kram?”
- Vi tvingar aldrig barnen att kramas som förlåt eller som alternativ till att slå eller nypa (exempelvis: ”ni kan kramas istället”)
- Vid ”buslekar” lär vi barnen säga STOP och att sluta när kompiserna säger stop, även om hen skrattar.
- Vi frågar barnet om det är okej att vi använder oss av smeknamn.

Främjande

- Personal har läst ”Barns sexualitet – en vägledning kring barns beteende från RFSU som ett hjälpmedel för att kunna tolka barnens beteende samt ”Stopp! Min kropp!” från Rädda Barnen

Bilaga 1

Förebyggande

- All ordinarie personal samt alla vikarier lämnar in brottsutdrag från polisen
- Vi frågar alltid efter ärende om okända personer kommer till vår förskola och ber alla hantverkare om att legitimera sig.

Åtgärd

- VI VÅGAR FRÅGA om ett barn uppvisar ett misstänkt beteende
- Vi antecknar om ett barn säger/gör något som gör oss fundersamma
- Tänk: ”vi anmäler inte en vuxen, vi skyddar ett barn”

Länkar

- [Bli #nätsmart - Rädda Barnen](#) (Stopp! Min Kropp! Rädda Barnen)
- http://www.rfsu.se/Bildbank/Dokument/Metod-Handledning/barnssexualitet_rfsu.pdf?epslanguage=sv (Barns sexualitet – en vägledning kring barns beteende från RFSU)